

Téma : **CHOROBY SPOSOBENÉ NARUŠENÍM METABOLIZMU SACHARIDOV**

Cukrovka (diabetes mellitus) je chronické ochorenie, ktorého výskyt celosvetovo ale aj v Slovenskej republike neustále narastá. Dnes hovoríme o cukrovke ako o epidémii tretieho tisícročia. V súčasnosti sa počet diabetikov vo svete odhaduje na 140 miliónov a podľa prognostických štúdií sa ich počet o 25 rokov zvýši na 300 miliónov. Cukrovka je choroba látkovej premeny. Jej najvýraznejším prejavom je zvýšenie cukru v krvi (hyperglykémia). Zvýšenie hladiny krvného cukru (hyperglykémia) je následkom poruchy vylučovania inzulínu. Pri cukrovke okrem nedostatočnej premeny cukrov v organizme dochádza aj k poruche spracovania tukov, bielkovín, minerálnych látok a vody. Zvýšené hodnoty krvného cukru v priebehu rokov vedú k poškodeniu ciev. Postihnutie malých ciev (diabetická mikroangiopatia) sa prejavuje zhoršením zraku, poškodením funkcie obličiek a nervov. Zmeny na veľkých cievach (diabetická makroangiopatia) zapríčiňujú nedokrvenie končatín, srdca a mozgu. Cukrovka má rôzne príznaky a pri vzniku ochorenia nemusia byť rozvinuté všetky naraz. K základným príznakom cukrovky patrí únava spojená s chudnutím, ďalej časté močenie a smäd.

CUKROVKA TYPU „1“

Nástup cukrovky prvého typu býva obyčajne výraznejší a rýchlejší. Príznaky sa prejavujú nápadnejšie, a preto by mal chorý navštíviť lekára hneď, ako tieto príznaky spozoruje. Stáva sa, že pre zlyhanie vnútorného prostredia organizmu dôjde k poruche vedomia a stav chorého je natoľko vážny a kritický, že ho musia dopraviť na oddelenie intenzívnej starostlivosti. Môže potom trvať aj niekoľko dní, než sa ochorenie stabilizuje, aby sa dalo začať s jeho obvyklou liečbou.

CUKROVKA TYPU „2“

Cukrovka druhého typu môže byť v počiatku aj bez príznakov, až pri rozvinutej forme choroby sa začnú prejavovať uvedené príznaky. Pacienti s touto diagnózou majú nadváhu alebo sú obézni. Niekedy sa choroba zistí náhodne, napríklad keď pacient absolvuje preventívnu prehliadku, predoperačné vyšetrenie či pri krvnom vyšetrení pre iné ochorenie. Stáva sa, že chorý prichádza k lekárovi až s ťažkosťami, ktoré súvisia už s komplikáciami cukrovky. Môžu to byť poruchy videnia, svrbenie (hlavne na miestach zaparenia), bolesť či mravčenie v dolných končatinách, zle sa hojace rany, hnisavé alebo plesňové kožné prejavy. Diabetikov väčšmi než ostatných ľudí ohrozujú cievne choroby, ateroskleróza, poškodenie nervov, infekcie, poškodenie zraku až slepota či kožné infekcie. Pacienti trpiaci na cukrovku sú preto odkázaní na stálu lekársku starostlivosť. Postihnutí nereagujú na chorobu rovnako. U každého pacienta ide predovšetkým o udržanie optimálnej hladiny cukru a tuku v krvi. Pri cukrovke sú podstatné tri veci: diéta, regulácia hmotnosti a telesné cvičenie. Príznaky choroby sa dajú zmierniť, alebo dokonca celkom odstrániť, ak budete dôsledne dodržiavať odporúčania ošetrojúceho lekára. Medzi najhoršie komplikácie pri cukrovke, ktoré vyžadujú okamžitú lekársku pomoc, patrí hypoglykémia, hyperglykémia a poranenia.

Hypoglykémia je znížená hladina cukru v krvi. U dospelých diabetikov je táto porucha zvyčajne následkom oneskoreného či vynechaného jedla, prípadne neplánovanej fyzickej námahy. Medzi príznaky hypoglykémie patrí trpnutie úst, studený pot, pocity chvenia v hrudníku a hlad. Prvú pomoc v takomto prípade predstavuje cukor v akejkoľvek podobe. Môžete vypiť sladkú pomarančovú šťavu alebo studený perlivý nápoj či zjesť čokoládovú tyčinku. Diabetik by mal byť vždy pripravený na hypoglykémiu a nosiť pri sebe cukríky. Hyperglykémia znamená zvýšenú hladinu cukru v krvi. Medzi mierne prejavy patrí časté a nadmerné močenie, zvýšená chuť do jedla alebo smäd, poruchy videnia a závraty.

Hyperglykémiu v mnohých prípadoch nesprevádzajú nijaké viditeľné príznaky. Vtedy sa dá odhaliť iba vyšetrením hladiny cukru v krvi. Silná hyperglykémia sa prejavuje stratou chuti do jedla, brušnými kŕčmi, nevoľnosťou a dávením, dehydratáciou, silnou únavou, zrýchleným dýchaním a ospalosťou. Keďže rany a poranenia na pokožke, predovšetkým na chodidlách a nohách, sa u diabetikov zle hoja, ľahko sa do nich môže dostať infekcia. Dokonca aj z malého škrabnutia sa môže vyvinúť gangréna, ktorá vyústi do amputácie končatiny.